

Místní program obnovy venkova

Kralice nad Oslavou
Horní Lhotice

(čtvrtá aktualizace 2023)

Schváleno Zastupitelstvem obce 9.3.2023

Historický vývoj obce

Kralice nad Oslavou

V přívětivé lesnaté krajině 33 km západně od Brna v 11. století u křižovatky dvou starých dálkových cest – „zemských stezek“ – osada Kralice. Dostala jméno po ozbrojené družině prvního českého krále Vratislava, která měla střežit v brněnském kraji zájmy královny podobně jako Kralice na Hané poblíž Olomouce. – Moravská údělná knížata si totiž jen pomalu zvykala na nový řád a svou podřízenost ústřední královské moci, jak nás o tom poučuje Kosmova kronika.

Při dvorci „králových lidí“ v brněnském kraji byl zbudován kamenný kostelík, který dosud slouží jako sakristie kralického kostela, jehož nynější loď a věž byly k původní předrománské svatyně přistaveny nedlouho po roce 1300. Tehdy už ve dvorci kdysi královské posádky žila vladycká rodina Kralických z Kralic, znaku dvou zkřížených seker – bradatic. V první polovici 14. století vystavělo si šest bratrů Kralických na návrší severně od kostela kamennou tvrz, jež byla jejich rodu pevnou oporou v neklidných dobách předhusitských i za následujícího revolučního hnutí. Vladykové kraličtí se od počátku hlásili ke kalichu.

Gotická tvrz v Kralicích nebyla jednoduchá obytná věž, jaké se zachovaly v okolí, např. v Pyšelu nebo v Náměšti, nýbrž obdélná, asi dvoupatrové stavení rozměrů 24x10 m. Její řádkové zdivo z narůžovělé muskovitické ruly, spojované vápennou maltou, bylo velmi pevné. Obvodové zdi, odhalené při archeologickém výzkumu, jsou v přízemí téměř 2 m silné, příčky, dělicí protáhlý obdélník půdorysu na tři místnosti, jsou silné 120 m. Zdá se, že tvrz měla od počátku uzavřené nádvoří se studnou a byla obklopena příkopem a valem.

Tvrz byla napadena v létě 1466, kdy kolem táhlo vojsko uherského krále Matyáše Korvína od Třebíče k Brnu. Zda tehdy horlivý stoupenec krále Jiřího z Poděbrad Vít z Kralic své sídlo proti nepřátelské přesile uhájil, nevíme. Jistě však jak tvrz, tak kostel, který byl rovněž malou pevností se střílnovitými okny, utrpěly škody, jež pak byly napravovány stavebními úpravami. Nejvýraznější z nich bylo nahrazení plochého stropu v kostelní lodi pozdněgotickou klenbou a její podepření zvenčí dvakrát odstupňovanými opěrnými pilíři s trojbokou střední částí čel. Také tvrz snad v té době dostala na jižním průčelí zvětšená pozdně gotická okna. – Ale hlavní její přestavba byla provedena až na konci první poloviny 16. století. Podnikl ji Jindřich Kralický z Kralic, poslední rytíř, který na ní bydlel. K protáhlému gotickému stavení přistavěl do čtyřúhelníku tři renesanční křídla se studnou téměř uprostřed nádvoří. Vykopávkami byly zjištěny na nádvoří i zbytky arkád. Zálubu v renesanční nádheře i finanční prostředky k nákladné přestavbě si tento rytíř přivážel z cizích zemí, zejména z bohatého Nizozemí. Později renesanční zámeček prodal svému synovci Janu staršímu ze Žerotína na Náměšti. Ten propůjčil kralickou tvrz Jednotě bratrské, jejímž byl horlivým členem a ochráncem, aby na ní mohla ukrýt svou tajnou tiskárnu, vybudovanou Janem Blahoslavem v Ivančicích. Tam jí však po 16 letech hrozilo prozrazení, a proto byla z jara 1568 přenesena do Kralic i s bohatou zásobou kovových liter, iniciál, dřevořezeb i s pevným tiskařským lisem a ostatním vybavením staré „impresí“. Ve tvrzí – zámečku bylo místo i pro knihařskou dílnu, za kterou se tiskárna kryla, i pro velkou vědeckou knihovnu, sloužící učeným překladatelům bible z původních jazyků, v nichž byla napsána, do krásné češtiny. Velmi brzy zřídili tam bratři i školu pro děti poddaných z rozsáhlých žerotínských statků. Vospělejší žáci pracovali odpoledne v dílnách a někteří se vyučili i umění tiskařskému. Jiní se učili vázat knihy a skoro všichni tkát plátno. – Současně si bratři upravili starý kostel sv. Martina na svou modlitebnu, jejíž stěny vyzdobili krásně napsanými citáty z Písma. Za 42 let vytiskli v kralické impresi 76 druhů knih, mezi nimi hlavně slavnou Bibli českou, později nazvanou Kralickou, která má tak čestné místo v historii našeho národa i jazyka.

Bohaté kulturní činnosti na kralické tvrzi učinila konec katastrofa bělohorská. Po nešťastné bitvě na Bílé hoře, která byla počátkem ztráty samostatnosti českého státu, začalo pronásledování Českých bratří. Nejdřív byla zavřena jejich škola. Pak byla v polovině prosince 1620 při přepadení Kralic oddílem plenící armády císařské napadena i tvrz, při čemž zdivočilí soldáti patrně vyházeli rozbitými okny do hlubokého sněhu v severním příkopu část zařízení tiskárny. Nato byla celá impresí ukryta v Žerotínově zámku v Náměšti, odkud byla po osmi letech odvezena přes Přerov do Lešna, aby tam sloužila Jednotě v jejím vyhnanství. Až do svého zániku požárem Lešna v r. 1656 byla velkou pomocí J. A. Komenského, jehož nejslavnější díla vyšla tam z lisu, který dříve stával na kralické tvrzi. – V Kralicích zatím nastaly trudné časy. Kromě běd, které s sebou nesla třicetiletá válka, dolehlo na zbylé poddané zvýšení roboty a tuhá protireformace. Ta ve snaze vymazat z paměti lidu památku „kacířů“ bratrských přispěla ke zničení jejich někdejšího kulturního střediska – kralické tvrze. V létě 1956 byl na místě zaniklé tvrze zahájen archeologický výzkum s vynikajícími objevy jak základů a zbytků stavby a mincí, tak památek z bratrské tiskárny – přes 4000 originálních kovových typů písmen a ozdůbek, které jsou světovým unikátem. V letech 1967 – 69 byl vybudován v Kralicích Památník Bible kralické podle návrhu akad. arch. Bohuslava Fuchse.

Horní Lhotice

Místní část Horní Lhotice je malá osada. O samotných Lhoticích se objevuje první písemná zpráva na listinách oslavanského kláštera roku 1378, kdy již před tím společně s Kralicemi byly součástí jednoho panství a dále pak vlastně až do roku 1872 tvořily osady Lhotice, Jakubov a Kralice jednu politickou obec. Od roku 1872 až 1902 byly Lhotice sloučeny jen s Jakubovem s tím, že po celé období od roku 1872 až do roku 1902 měly Lhotice a Jakubov, i když byly téměř stejně velké co do počtu usedlostí i obyvatel (r. 1835 měl Jakubov 21 domů a 160 obyvatel, z toho 69 mužů a 91 žen a Lhotice 22 domů, 168 obyvatel, z toho 76 mužů a 92 žen) svého starostu. Roku 1900 byl již rozdíl mezi obcemi Jakubov a Lhotice v počtech obyvatel více zřejmější (Lhotice měly 31 domů a 183 obyvatel, z toho 87 mužů a 96 žen a Jakubov „jen“ 28 domů a 147 obyvatel, z toho 74 mužů a 73 žen). Podle písemných zpráv, jež se dochovaly, byly nejstaršími známými rody, respektive obyvateli Lhotic Jan Žváček a Jakub Rohovský (1577), Martin Starý (1585), Jíra Hentek a další, u nichž však bohužel není možné uvést číslo domu, poněvadž číslování domů bylo zavedeno až za vlády Marie Terezie v roce 1770. Z toho důvodu není tedy možné ani přesně doložit, jaké pokračování měly tyto rody, protože většinou jména nejstarších známých obyvatel Lhotic se již v naší obci nevyskytují. Přesto však ve volbách v roce 1902 došlo k tomu, že bylo zvoleno 6 členů obecního zastupitelstva z Jakubova a pouze 3 ze Lhotic. Starostou obce byl zvolen František Soukup, rolník z Jakubova, což vyvolalo snahu občanů Lhotic o rozdělení obcí na dvě samostatné obce. To se jim posléze podařilo, takže od roku 1904 byly Lhotice úplně samostatnou obcí až do 11. 7. 1964, kdy byly sloučeny opět s Kralicemi v rámci reorganizace územního uspořádání, která probíhala po roce 1960, při níž v tehdejší ČSSR zůstalo z 19 krajů pouze 7 při současné úpravě malých okresů, zřízených po roce 1948, jako byl i náš okres Velká Bíteš. V téže době dostávají Lhotice svůj přívlástek Horní, aby bylo možné rozlišení v novém okrese Třebíč, kde jsou ještě jedny Lhotice u Jemnice.

Ekonomický potenciál obce má rovnoměrné zastoupení jak v primárním sektoru, kdy po rozpadu Společného zem. podniku Chvojnice v roce 1992 vznikly nové střední a menší podniky v oblasti zemědělství především specializované na výrobu zeleniny, školkařství, sadové úpravy, ale i nově po roce 1994 líheň kuřat. Stejně tak je výrazný podíl sekundárního sektoru vzhledem k blízkosti průmyslových center, výhledově pak lze předpokládat i nárůst sektoru terciálního vzhledem k plánovanému rozvoji cestovního ruchu a rekreace a s tím souvisejících služeb především v oblasti agroturistiky, kdy se jedná v našem případě o jednu z ekologicky nejčistějších oblastí ČR, v jejímž katastrálním území se nachází značná část územní přírodní rezervace „Údolí Oslavy a Chvojnice“ a východní část přírodní památky „Náměšťská obora“. Vzhledem k tomu, že se jedná o obec ryze zemědělskou s velmi malými průmyslovými aktivitami navíc v těsném sousedství turisticky vyhledávaných Kralic a Náměště n. Oslavou lze předpokládat podstatné zvýšení zájmu o rekreaci.

Také existence regionálního systému ekologické stability, hojně zalesněné a členité okolí, které obklopuje zastavěnou část obce, svědčí o mimořádných přírodních kvalitách území. Nadmořská výška se pohybuje kolem 420 m vzhledem k členitému terénu s četnými úvozy zasaženými inverzí. Obec je obklopena zejména od západu k jihu intenzivně obdělávanou zemědělskou půdou. Zalesněné území severně a východně od obce dává možnosti pro rekreaci obyvatel a návštěvníků, původně závlahovou nádrž o rozloze 11 ha na Chvojnici lze využívat pro rybaření a ke koupání.

Současný stav organizace území je dán historickým vývojem, kdy v centru je dochována přízemní zástavba zemědělských usedlostí i když značná část především v úvozech zasažených inverzí, s objekty zavhlými, byla postupně asanována a přestavována. Původně zcela zemědělský charakter doznal ve vývoji obce podstatnějších změn kolem roku 1970 po vybudování kompresorové stanice Tranzitního plynovodu na trase vysokotlakého plynovodu severozápadně nad obcí směrem k obci Hluboké a následného vybudování rozsáhlého skleníkového areálu pro pěstování zeleniny na severním okraji Lhotic, původně zaměřeného na využití odpadního tepla z kompresorové stanice. Na

tomto severozápadním a jižním okraji osady je uvažováno s rozvojovými plochami, přičemž s občanským vybavením je počítáno v rámci obytných objektů z iniciativy místních občanů, kde například v návaznosti na skleníkový areál je navržena i plocha pro sportovní využití.

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

Obec Kralice nad Oslavou s místní částí Horní Lhotice leží 4 km východně od Náměště nad Oslavou a je součástí okresu Třebíč. Jedná se o obce ryze zemědělskou (vcelku s úrodnou půdou) s bohatou kulturní tradicí, prozatím bez průmyslových aktivit.

Okolí obce je malebné, hojně zalesněné, často vyhledávané turisty. V jejím katastrálním území se nachází značná část území přírodní rezervace „Údolí Oslavy a Chvojnice“ a východní část přírodní památky „Náměšťská obora“.

Také existence regionálního systému ekologické stability, který obklopuje zastavěné území obou částí obce, svědčí o mimořádných přírodních kvalitách řešeného území. Nadmořská výška se pohybuje kolem 420 m, převládají západní větry. Obcí protéká od rybníka „Práčovna“ Jinošovský potok, do kterého se vlévá potůček, který vede od západu pod územím historické obdélníkové návsi. Na severním okraji obce přiléhá k okraji „Náměšťské obory“ rybník „Pivovárek“. Jméno je odvozeno od kdysi blízkého pivovaru. Severní část zastavěného území včetně Horních Lhotic leží v členitém terénu, četné úvozy jsou zasaženy inverzí. Ostatní část obce směrem k jihu je v terénu rovinatém, místy mírně zvlhčeném. Obec je obklopena zejména od západu k jihu intenzivně obdělávanou zemědělskou půdou ve více i méně členitém terénu. Zalesněné území severně a východně od obce dává možnosti pro vycházkovou rekreaci obyvatel, rybník „Práčovna“ na Jinošovském potoce lze využít ke koupání.

Současný stav organizace území je dán historickým vývojem. V centru obce se dochovala přízemní zástavba zemědělských usedlostí. Značná část původního osídlení v mnoha úvozech, zasažených inverzí, s objekty zavlhlými, byla postupně asanována a přestavována. Dalším důvodem pro asanaci některých objektů byly a jsou nepříznivé směrové poměry průtahu silnice II. třídy č. 392 obcí. Střed Kralic tvoří významné kulturní památky – kostel sv. Martina a známé kralické tvrziště. Ochranné pásmo tvrziště zasahuje část okolního zastavění.

Nová obytná výstavba v obci se rozvíjela v přirozené snaze o únik z inverzních poloh. Rovněž blízkost nádraží ovlivnila vznik nové čtvrti rodinných domků jižně od původního osídlení při železniční trati. Za sokolovnou a hřištěm byly v 80. letech postaveny byty formou řadových domů pro zaměstnance Tranzitního plynovodu. Několik nových obytných objektů bylo postaveno v ulici západně od Jinošovského potoka a v prolukách při silnici I/23. Nejnovější výstavba rodinných domů probíhá při nově vybudované ulici, uvedené rovnoběžně s průtahem silnice I. třídy středem obce jižním směrem od této silnice.

Přesto, že působením nových ekonomických podmínek vznikaly od roku 1990 různé soukromé aktivity v oblasti občanského vybavení, takže se situace zlepšila zejména v oblasti obchodu a veřejného stravování, nevyhovují různá zařízení svou kvalitou ani rozsahem.

Z průmyslových provozoven je v obci pouze pekárna a některá zařízení výrobních služeb.

V zemědělství při probíhající transformaci je situace proměnlivá.

Kralice nad Oslavou leží na železniční trati Brno – Jihlava, železniční stanice v jižní části obce je od centra vzdálena asi 1 km.

Obcí probíhá silnice I. třídy č. 23, na kterou navazuje silnice II. tř. č. 392. Oba průtahy jsou v zásadě nevyhovující. Ostatní silnice jsou III. třídy (č. 02327 Kralice – Lhotice) a místní.

Pitnou vodou je obec zásobena z vlastních studní a veřejného vodovodu, stejně tak je vybudována kanalizace a ČOV, obec je již kompletně plynofikována.

STANOVENÍ CÍLŮ PRO OBNOVU VENKOVA

V minulých letech důsledkem stěhování obyvatel do měst začalo vyliďňování obce a s tím spojené chátrání domů, vesnických usedlostí a zničení celé řady objektů, včetně narušení krajiny.

V současné době se podařilo tento proces devastace zastavit a současně se daří postupně obnovovat vesnici jako celek, kdy při této obnově jsou hojně využívány zkušenosti některých našich obcí, ale především pak zkušenosti z Dolního Rakouska a Bavorska.

Zásadou při obnově vesnice je důkladná znalost požadavků a přání občanů a dále pak trvalý dialog s odborníky z Okresního úřadu v Třebíči, historiků, etnografů, sociologů, ochránců přírody, sadovníků – krajinářů a v neposlední řadě také s odborníky z Moravského zemského muzea v Brně a celou řadou dalších tak, abychom mohli dle možností obce, podle jejich námětů a doporučení realizovat naše plány dalšího rozvoje Kralic a Horních Lhotic s cílem účelně vynaložit naše síly a prostředky, bez zbytečných chyb, na postupnou obnovu vesnice a její další rozvoj.

Z toho důvodu byl také přepracován místní program obnovy vesnice původně zpracovaný koncem roku 1995. Tento původní POV, i když byl ve své době velice dobře zpracovaný, byl již v mnoha bodech překonaný a byla potřeba jeho úprava zaměřená na delší časové období, takže obecní zastupitelstvo na svých zasedáních v roce 1999, 2015, 2020 a 2023 schválilo návrh přepracovaného, respektive upraveného POV, který by lépe vystihoval potřeby obce a našich občanů v širších souvislostech.

Nově schválený místní POV se pro zjednodušení člení po úpravě pouze do tří kapitol:

1. Na podporu udržitelného rozvoje, zdravého životního prostředí a zlepšení občanské vybavenosti a technické infrastruktury

Do této kapitoly patří především budování inženýrských sítí pro další výstavby a posilování stávajících, úpravy veřejného prostranství, údržba a obnova zeleně, opravy a rozšiřování komunikací, rozšíření kanalizace pro nově budované rodinné domky, stavba nové hasičské zbrojnice, výstavba nových bytů, nástavba budovy ZŠ, likvidace černých skládek, stavba obecní knihovny a archivu OÚ a další.

2. Na udržení a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu a pospolitosti obyvatel a vědomí vlastní zodpovědnosti za stav a rozvoj obce

Druhá kapitola se soustředí na udržování a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitosti obyvatel a posílení jejich vědomí zodpovědnosti za stav a rozvoj obce. Sem patří zejména tradiční Martinské hody, zábavy a plesy, vítání občánků, životní výročí spoluobčanů, presentace obce, místní kronika a knihovna včetně internetové knihovny, podpora tělovýchovy a sportu, turistika, rozvoj cestovního ruchu a rekreace, využívání volného času, péče o starší spoluobčany a v neposlední řadě například i údržba památek a další.

3. Rozvoj průmyslové zóny, podpora malého a středního podnikání, vytváření podmínek pro zaměstnávání občanů

Třetí kapitola je zaměřena na podporu malého a středního podnikání a tím vytváření podmínek pro zaměstnávání především našich občanů. I když jsou v běhu některá jednání, zatím se příliš nedaří dosáhnout v této oblasti výraznějších výsledků. Přesto však právě této problematice budeme do budoucna muset věnovat daleko větší pozornost, protože to bude právě tato kapitola, která by měla velmi výrazně v budoucnu ovlivňovat celkový život v obci.

SAMOTNÝ PROGRAM OBNOVY VENKOVA SE ČLENÍ:

1. Na podporu udržitelného rozvoje, zdravého životního prostředí a zlepšení občanské vybavenosti a technické infrastruktury

a) budování ing. sítí pro další výstavbu RD

Především pro individuální výstavbu RD na základě směrného územního plánu, kdy je potřeba vyhledávat možnosti další výstavby, zvláště řadové, v obci, kdy bude potřeba naplňování územního plánu se zaměřením na výstavbu nových rodinných domků v ucelených řadách, obdobně tak jako v lokalitě „Na Horkách“, nebo v Horních Lhoticích aby bylo možné efektivně využít prostředky na budování a posilování těchto sítí, než je tomu u rozptýlené výstavby.

b) úprava veřejného prostranství a obnova veřejné zeleně

Postupně při využívání uchazečů o zaměstnání pracujících pro obec rozšiřovat plochy, jež jsou pravidelně udržovány, především veřejnou zeleň v okolí obce, zejména Velkopolské aleje a další, kdy je ve spolupráci s Mendelovou zemědělskou a lesnickou univerzitou v Brně zpracován generel zeleně, na jehož základě by mělo být postupováno při údržbě a rozšiřování zeleně, zvláště pak nových ovocných sad. U ostatních ploch je to především spolupráce s SÚS Třebíč při opravách a údržbě komunikací v obci.

c) kabelizace a úpravy sítí el. energie a telefonních vedení

Ve spolupráci s SPT Telecom a JME usilovat o postupné ukládání přípojek a hlavních vedení do země tak, aby bylo možno začít odstraňovat mnohdy již nevyhovující sloupy telefonního a el. vedení v obci.

d) opravy a rozšíření komunikací

U oprav jde v první etapě o chodníky ve zvláště frekventovaných částech obce především u státní silnice I/23 směrem na Brno a v části u nádraží, kde současně ve spolupráci s ČD je potřebné dobudování části nástupiště, jež je v nevyhovujícím stavu, zvláště pak v podzimních měsících. Postupně se pak zaměřovat i na zbývající chodníky a komunikace v obci jako je stavba chodníku od OÚ ke hřbitovu, od DPS ke křižovatce I/23.

e) stavba nové hasičské zbrojnice

Jedná se o nahrazení stávající a nevyhovující hasičské zbrojnice v Kralicích nad Oslavou tak, aby mohla být zaparkována a uložena všechna technika včetně vybudování zázemí pro jednotku SDH

f) oprava a přístavba radnice

Obdobně jako u hasičské zbrojnice jde především o doplnění tepelné izolace obvodního pláště radnice a přístavbu komunitního centra a veřejné knihovny včetně archivu obecního úřadu umístěného v podkroví této přístavby.

g) místní komunikace a dopravní značení MK

I přes provedení části značení místních komunikací jsou ještě v obci úseky, které neodpovídají požadovanému stavu. Z toho důvodu ve spolupráci s BESIP a DI Třebíč se k této problematice budeme vracet tak, aby po roce 2024 bylo dopravní značení v obci na odpovídající úrovni. Součástí opatření na tomto úseku je i údržba dětského dopravního hřiště, rekonstrukce,

případně zhotovení nových místních komunikací např. v Horních Lhoticích, případně výstavba cyklostezky do Březníka a opravy polních a lesních cest

h) modernizace školy a mateřské školy

Po zateplení a celkové rekonstrukci elektroinstalace ZŠ se jedná především o nástavbu včetně vybudování podkrovních učeben a sociálního zařízení, rekonstrukce školní kuchyně, nové vybavení školní kuchyně o konvektomat a další vybavení, dále pak se jedná o lepší vybavení výpočetní technikou pro žáky, nové interaktivní tabule a moderní pomůcky, stejně tak se jedná v neposlední řadě o přístavbu budovy MŠ

i) přístavba a stavba nového DPS

S cílem vytvořit další odpovídající bydlení pro občany se sníženou soběstačností zejména občanů v důchodovém věku a nepřímo tak přispět k uvolňování stávajícího bytového fondu, zejména výstavbou nového Domu s pečovatelskou službou na ploše v ulici Za Sokolovnou.

j) likvidace černých skládek a nakládání s odpadem

se stalo pro zastupitelstvo obce prvořadým úkolem, kdy jednou z prvních vyhlášek byla vyhláška o nakládání s komunálním a stavebním odpadem při zásadní změně celého systému, kdy oproti původní praxi musí být nová vyhláška koncipována tak, že občané budou hradit svozy podle vážení KO. U ostatních, kteří do tohoto systému nejsou zapojeni, je důsledně prováděna kontrola jejich způsobu likvidace odpadu tak, aby nebylo možné vyvážet a ukládat na starých skládkách v okolí obce žádný odpad. Samozřejmostí zůstává následná údržba, a to především ochrana proti zarůstávání plevelem, proti okusu a vytloukání srnčí zvěří stávající, ale i nově doplňované zeleně.

k) využívání volného času

- respektive v případě opatření směřující k využívání, jde především o rekonstrukce dětských hřišť, případně jejich rozšiřování výstavbou nového hřiště na Horkách, stavba nových kabin pro TJ FC, podporu spolků jako jsou fotbalový klub a Sokol při jejich aktivitách například dobudování víceúčelového hřiště u sokolovny, úprava fotbalového hřiště spočívající v opravě oplocení, dobudování laviček pro diváky a střídaček pro hráče včetně dobudování závlahy pro udržování travnaté plochy hřiště. Obdobná situace je i u ostatních spolků a organizací, kde se obec snaží vytvářet vhodné zázemí pro činnost hasičů, rybářského kroužku, zájmových kroužků a organizací ostatních, zvláště důležité jsou opravy a údržba místní sokolovny, obnova jejího vybavení, opravy ostění, výměna sanitární keramiky, nákup odpovídajícího sportovního náčiní a další vnitřní úpravy.

l) údržba památek, vyhlášení kulturní památky

Zde jde především o udržování památek, které má obec ve svém vlastnictví, jako je například kaplička v Horních Lhoticích, kříže a kaplička v katastru obce, i když nejsou ve vlastnictví obce. Stejně tak podporuje obec činnost Farní rady při opravách a údržbě kostela sv. Martina případně i Moravského zemského muzea, s jejímiž zástupci společně usilujeme o zařazení kralických památek do seznamu světových kulturních památek.

m) rozšíření, úpravy smuteční síně a hřbitova

Kde je nevyhovujícím způsobem řešena smuteční síň, u níž budou potřebné drobné úpravy vstupních dveří tak, aby bylo možné využívat přilehlou podestu jako součást obřadní síně. Ostatní úpravy na hřbitově po nové rekonstrukci hlavní hřbitovní zdi spočívají v dobudování nových hrobových míst v urnové části hřbitova, úprav chodníků, v opravě – vyspárování zdi

v části u obřadní síně a konečně je potřebná dosadba zeleně přímo na hřbitově a v jeho těsném sousedství.

n) udržení služeb a občanské vybavenosti

Jedná se o vytvoření podmínek tak, aby nebyl omezen, případně zrušen provoz obvodního lékaře, zubní ambulance, lékárny, provoz pošty a nákupního střediska

o) obecní lesy

Nové zalesňování holin po kůrovcové kalamitě, vylepšování stávajících výsadeb včetně konečného zajištění porostů

p) vodní hospodářství

Oprava bezpečnostního přelivu na Práčovně, vybudování nového rybníku u Spáleného mlýna, zřizování vsakovacích jam na odvodňovacích struhách s cílem udržet vodu v krajině

q) územně projektová dokumentace

Aktualizace stávající ÚPD po roce 2024 s cílem vytypovat a vykoupit především další rozvojové plochy pro individuální bytovou výstavbu a další při respektování zásad územního plánu, jako například systému ekologické stability (ÚSES), který řeší zeleň v širších souvislostech v provázanosti na komplexní pozemkové úpravy, které je potřeba po Horních Lhoticích dokončit i v Kralicích nad Oslavou včetně společných zařízení

r) Plán ochrany krajinné památkové zóny

Zpracování a důsledné dodržování plánu ochrany KPZ Náměštsko v návaznosti na ÚPD a ostatní dokumenty obce

2. Na udržení a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu a pospolitosti obyvatel a vědomí vlastní zodpovědnosti za stav a rozvoj obce

a) Podporovat tradiční společenský život v obci a to především:

- Hody

K jedné z největší místní tradici patří Martinské hody. Tyto připadají na první neděli po 11. listopadu, již dlouho před touto nedělí se scházejí chlapci a děvčata v sokolovně a nacvičují českou a moravskou besedu. Stárků bývá 12 nebo 16 párů, tři nebo čtyři kola. V neděli stárci, kteří jsou oblečeni do lidových krojů zhotovených místními ženami, žádají starostu obce o povolení konání hodů. Potom vezmou rozmarýny a s hudbou se vydávají po vesnici zvat dům od domu na hody. V odpoledních hodinách mají sraz u obecního úřadu, odkud se krojovaný průvod vydá zpět do sokolovny, kde stárci zatančí besedu a začíná hodová zábava.

- Pouť

Po revoluci roku 1989 se změnila organizace pouti. Po mnoho let se nesměla konat na vesnici slavnost Božího těla, na kterou připadá kralická pouť. Po letech formálních oslav a pouhého využívání pouťových atrakcí, se občané vrátili k původnímu významu pouti. Slavnost začíná mší v kostele sv. Martina. Po církevních obřadech v kostele a zpěvu české hymny, vychází od kostela průvod věřících obcí. V průvodu vyhrává hudba a ve vesnici jsou připraveny tři oltáře. Po církevních úkonech se zúčastnění opět odeberou do kostela, kde je oltář čtvrtý – poslední.

- Mistr Jan Hus

Tradicí, uváděnou již v kronice z roku 1924, je vzpomínková slavnost na upálení mistra Jana Husa. Slavnost se koná začátkem července na tvrzi. Zazní zde hudba a projev českobratrského kněze. Účastníci zapalují svíčky a umísťují je ke zdem tvrze.

- Oslava 28. října

Každoročně se koná při příležitosti vzniku republiky malá vzpomínková slavnost u Pomníku padlých v první a druhé světové válce. Zástupci obce položí věnec, starosta uctí památku těch, kdo padli za naši svobodu a s krátkým programem vystoupí školní děti.

b) podpora spolkové činnosti, zejména pak:

- Sokol

Jednou z největších organizací naší vesnice je Sokol Kralice. Sokol se spoluúčastní různých společenských akcí, jak pro dospělé, tak pro děti. Organizuje setkání rodáků a cvičení dospělých i dětí v místní sokolovně včetně všech dalších společenských a kulturních akcí pořádaných v obci. Současně je sokolovna velmi důležitá i vzhledem k využívání pro potřeby ZŠ a MŠ.

- TJ Sokol – oddíl kopané

je další aktivní organizací obce. Členové se podílí brigádnicky na údržbě hřiště, zeleně v obci. Pro další období tato organizace připravuje podmínky pro zajištění technického zázemí, jako

je vyřešení závlah trávníku, stavba nových kabin a sociálního zázemí pro hráče a rozhodčí včetně případného umístění turistické ubytovny do podkroví této budovy, která by měla vzniknout na místě bývalé budovy „likusáku“

- **Klub seniorů**

Další zájmovou organizací je klub seniorů. Členové pořádají hlavně tematické zájezdy i pro nečleny, případně nejrůznější školení, besedy a semináře, jako například kurz počítačové gramotnosti a další.

- **Kynologický klub**

K nejnavštěvovanějším spolkům patří kynologický klub, který si pronajal pozemky od obce Kralice a tyto si členové pro svoji potřebu sami upravili pro výcvik služebních psů.

- **Hasiči**

K bezesporu nejvýznamnějším organizacím patří hasičské sbory Kralice a Horní Lhotice. V Horních Lhoticích si členové svépomocí za přispění obce přistavěli budovu hasičské zbrojnice – rozšíření sociálního zařízení. Členové hasičských sborů se aktivně podílí na kulturním dění v obci a přispívají svou pomocí při údržbě v obci.

Pro potřeby jednotky SDH v Horních Lhoticích je potřeba doplnění nového zásahového vozidla DA – 9 za zastaralou hasičskou Avii - 30

Samozřejmostí je u všech těchto spolků a organizací jejich aktivní přístup k řešení problematiky obce a jejich nezanedbatelný podíl i na pořádání kulturních akcí jako jsou Martinské hody v krojích, zábavy a plesy, případně setkání rodáků.

- Samostatnou kapitolou je činnost Farní rady, která velmi aktivně přistupuje k obnově a údržbě památek, ať již jsou to menší sakrální stavby nebo rozsáhlejší oprava filiálního kostela sv. Martina, kde se díky právě práci Farní rady podařilo zrestaurovat jednu z významných kulturních národních památek samozřejmě za přispění a finanční podpory obce, jako je tomu například u rekonstrukce střechy, případně odvlhčení obvodového zdiva

c) aktivity obce v této oblasti jsou také zaměřeny na:

- **Obecní noviny**

Obecní úřad vydává od roku 1976 Kralický zpravodaj, který informuje občany o dění v obci, o činnosti obecního úřadu. Slouží též ke zveřejňování příspěvků organizací a zveřejnění názorů občanů na situaci v obci.

Dále v rámci propagace obce se obec finančně podílela na vydání mapy Jihozápadní Moravy, která slouží k orientaci v regionu a je zde uvedena i Bible kralická.

Současně obec vydala pohlednice, které zobrazují zajímavosti a památková místa Kralic a místní části Horních Lhotic a podílí se ve spolupráci s Moravským muzeem a Českou turistickou centrálou na propagaci a zvýrazňování obce s ohledem na zvýšení podílu turistiky, cestovního ruchu a rekreace.

Velmi důležité jsou také webové stránky obce a mikroregionu Chvojnice s jejich pravidelnou obnovou a aktualizací

- **Místní rozhlas**

Jde o celkovou rekonstrukci obecního rozhlasu jednak vzhledem k informovanosti občanů o dění v obci, ale i s ohledem na zónu havarijního plánování v okolí JE Dukovany

- **Péče o kroniku**

Obecní kronika je významným a nenahraditelným dokumentem, který vypovídá o historii obce, o jejím vývoji, životě a nejdůležitějších událostech. Tyto se písemnou formou uchovávají pro budoucí generace jako cenný historický pramen. Je vždy dokladem o způsobu života lidí v daném období, o podmínkách a poměrech v obci. Místní kronika je uložena na obecním úřadě. Kronikářka při zpracování zápisů spolupracuje s vedením obce. Obec poskytuje veškerý dokumentační materiál (fotografie, listiny, články), který je zpracován v příloze kroniky. Současně je hojně využívána spolupráce s jednotlivými občany a spolky.

- **Vedení knihovny**

Knihovnice místní lidové knihovny pravidelně jedenkrát v týdnu půjčuje knihy. Knihovna je umístěna v DPS. V knihovně je umístěno asi 3000 svazků, které si půjčuje převážně mládež a důchodci. V současné době je zvažována také možnost zřízení internetové knihovny.

- **Výstavy**

Při příležitosti různých výročí či oslav, setkání rodáků se setkává s velkým ohlasem výstava obrazů našeho rodáka akademického malíře Jana Mária Krejčího a knih Josefa Pěňčíka, výstava nejrozličnějších dokumentů ze života obce, případně jednotlivých rodin, občanů nebo spolků.

- **Vítání občánků, životní výročí**

Tradicí se již stalo vítání nově narozených občánků a to jednotlivě Sborem pro občanské záležitosti stejně tak, jako snaha obce být účastna na životních výročích našich spoluobčanů vlastně od jejich prvních krůčků po celý jejich další život a posilovat tak jejich vědomí sounáležitosti k obci, ke svým spoluobčanům.

Zvláštní pozornost při těchto příležitostech je potřeba věnovat starším spoluobčanům a rodákům především pak těm, kteří jsou v domovech důchodců nebo v dlouhodobém léčebném pobytu mimo obec.

3. Rozvoj průmyslové zóny, podpora malého a středního podnikání, vytváření podmínek pro zaměstnávání občanů

bude v budoucnu v podstatě nejvýznamnější kapitolou dění v obci, od níž by se měl a pochopitelně se také bude odvíjet stav a veškerý vývoj v obci. I když jsme v současné době učinili prvních pár krůčků v této oblasti, je potřeba právě zde zvýšit naše úsilí a neustále věnovat pozornost všemu, byť i sebemenším snahám podnikatelů o zřizování nebo rozšiřování jejich aktivit v naší obci a to v podstatě ve všech směrech s výjimkou takových, jež by mohly nějakým způsobem narušit životní prostředí, případně životní podmínky ostatních našich občanů.

Jde totiž o to, vytvořit přímo v obci odpovídající pracovní příležitosti, aby byla možnost zastavení odchodu mladých lidí z Kralic a Horních Lhotic do měst, ale naopak, aby se nám podařilo vytvořit takové klima, jež by umožňovalo jejich příliv.

V této souvislosti byla poněkud chybná koncepce minulých zastupitelstev, které se orientovaly na výstavbu nových bytů v domnění, že právě byty budou tím, co naše mladé spoluobčany v obci podrží. Chybná tato úvaha byla především v tom, že vystihovala jen část podstaty, kdy společně s výstavbou bytů a podporou individuální výstavby musí jít o rozšiřování pracovních příležitostí a snižování nezaměstnanosti, protože pokud budou mít místní podniky, firmy a řemeslníci práci, přijdou za touto prací i lidé, kteří se pak již následně dokáží postarat ve spolupráci s obcí i o to, aby měli kde bydlet. Proto vedle podnikatelů se snaží i obec nezůstávat pozadu, kdy jednak jednáním na nejrůznějších úrovních s Hospodářskou komorou s poslanci, zástupci jednotlivých ministerstev, ale také ne v neposlední řadě s jednotlivými firmami, se snažíme rozšířit podnikání v obci tím, že se pokoušíme o přestěhování některých firem, případně jejich provozoven do naší obce.

Dále pak jsou to aktivity obce v přímém podnikání, kdy probíhá velmi intenzívně jednání jak s firmami, tak i s nadacemi, aby bylo možné využít stávající kapacity obce a především, aby bylo možné snížit nezaměstnanost našich občanů, především pak žen, na drobných montážních pracích, případně na šití.

V neposlední řadě je to podpora obce v rozvíjení aktivit, například v místní sokolovně, kde po celkovém dobudování sportovního areálu by mohly vzniknout pracovní příležitosti v oblasti služeb, v oblasti využívání volného času, sportu a oddechu. Z toho důvodu velice úzce spolupracujeme i s Moravským zemským muzeem v Brně při propagaci a zvýraznění Památníku Bible kralické a tím i celé obce se zaměřením na rozšíření, respektive zvýšení podílu turistiky a cestovního ruchu a s ním související rozmach terciální sféry. I když postupem času by to měla a bude právě oblast podnikání v obci, které v podstatě jako jediná může nějak výrazněji ovlivnit život v obci a její rozkvět, jsme vlastně na samém počátku a začínáme uskutečňovat potřebná opatření, kdy se zajímáme ve stále větší míře o podporu podnikání a vše, co s rozvojem podnikání ať již soukromého, firemního, případně i obecního souvisí. Jsou to mnohdy i maličkosti, které na první pohled mnohdy ani s podnikáním nesouvisejí a které vyžadují často velmi mnoho času a prostředků než se je podaří realizovat, ale posléze by měly a některé již přinášejí své výsledky. Z toho důvodu jednáme například i o vzniku přírodní naučné stezky, zamýšlíme se nad cykloturistikou a celou řadou dalších otázek souvisejících s rozvojem podnikání a to především takového, jež by nezatěžovalo, případně nezhoršovalo životní prostředí, jak tomu mělo být například při uvažované těžbě cihlářské hlíny, kdy přímo v obci a jejím těsném sousedství se nachází zásoba vysoce kvalitní hlíny, jež vzhledem ke svému ojedinělému složení měla sloužit jako komponent pro výrobu střešní krytiny. Kdy úvaha firmy byla taková, že v obci otevře hlinišť, ze kterého by se bez vytvoření jednoho jediného pracovního

místa pro naše občany vyváželo kolem 11000m³ hlíny ročně po dobu asi 12 – 15 let do vyčerpání zásob, co by pochopitelně mělo obrovský vliv na životní prostředí přímo v obci vzhledem k projíždějícím nákladním soupravám.

Obdobně zastupitelstvo začíná postupovat a postupuje při všech jednáních, kdy se snaží brát a chápat rozvoj a podporu podnikání v obci v daleko širších souvislostech než v minulých letech s daleko větším časovým horizontem tak, aby se postupně vytvořily co nejvhodnější podmínky pro rozvoj malého a středního podnikání a tím i podmínky pro zaměstnávání našich, ale také i občanů z okolních obcí, kde se také začínají projevovat a projevují stále sílící problémy v této oblasti.